

KARTA KURSU

Nazwa	Metodologia nauk humanistycznych
Nazwa w j. ang.	Methodology

Koordinator	Dr Łukasz Kołoczek	Zespół dydaktyczny
Semestr studiów	III	
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zaprezentowanie różnych metod stosowanych w naukach humanistycznych ze szczególnym uwzględnieniem filozoficznej refleksji nad daną metodą. Kurs składa się z części wykładowej, na której zaprezentowane będą filozoficzne koncepcje, które leżą u podstaw wybranych metod czy też heurystyk wykorzystywanych w naukach humanistycznych, oraz z części audytoryjnej, w czasie której będziemy wraz ze studentami czytać teksty, będące wykorzystaniem danej metody do badań z zakresu jakiejś dyscypliny humanistycznej. Celem towarzyszącym jest pokazanie, że po pierwsze, u źródeł nauk humanistycznych leżą filozoficzne rozstrzygnięcia oraz że, po drugie, nauki humanistyczne rozwijają się poprzez wytwarzanie coraz to nowych perspektyw, z których można ujmować życie ludzkie.

Na zajęciach omawiane będą: fenomenologia, hermeneutyka, psychoanaliza, marksizm, strukturalizm i post-strukturalizm

Warunki wstępne

Wiedza	Zakłada się, że student/ka przesz-edł/ła już kurs „Wprowadzenie do filozofii”, na których zapoznał/a się z zarysem dziejów filozofii i podstawowymi, tradycyjnymi stanowiskami w kwestii poznania. Na tym kursie nie będą zatem omawiane tradycyjne stanowiska epistemiczne (Platon, Arystoteles, Kartezjusz, Hume, Kant, Hegel), choć pojawią się odniesienia do tych koncepcji.
Umiejętności	Zakłada się wstępne obycie z tekstami filozoficznymi
Kursy	Wprowadzenie do filozofii

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – Student/ka ma podstawową orientację w zagadnieniach związanych z filozoficzną refleksją nad metodą	KW01, KW02
	W02 – Student/ka rozumie różnicę między różnymi typami refleksji i odmienny charakter wniosków, do jakich dochodzą różne dyscypliny; rozumie także ograniczenia tych typów (stylów) myślenia	KW06, KW07

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – Student/ka potrafi wskazać metodologiczne założenia najważniejszych współczesnych stylów uprawiania filozofii	KU01

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 – Student/ka rozumie potrzebę różnorodności metod myślenia	KK01

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	15	15										

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład z prezentacją multimedialną z elementami dyskusji nad prezentowanymi treściami.
Własna lektura zadanych tekstów.
Ćwiczenia audytorijne polegają na dyskusjach wokół wcześniej przeczytanych tekstów.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X			X		
W02								X			X		
U01								X			X		
K01								X			X		

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

prowadzenie – Kłęcz, w: Tysiąc plateau, Warszawa 2015, s. 3 – 30.

Wykład:

1. Zajęcia wstępne. Czym zajmowała się humanistyka na przestrzeni dziejów?
2. Teorie, które w XX wiek zdominowały humanistykę (1): hermeneutyka
3. Teorie, które w XX wiek zdominowały humanistykę (2): fenomenologia
4. Teorie, które w XX wiek zdominowały humanistykę (3): psychoanaliza
5. Teorie, które w XX wiek zdominowały humanistykę (4): marksizm.
6. Teorie, które w XX wiek zdominowały humanistykę (5): strukturalizm.
7. Teorie, które w XX wiek zdominowały humanistykę (6): poststrukturalizm.

Ćwiczenia audytorijne oparte będą na lekturze tekstów, ich interpretacji i dyskusjach wokół nich.

1. Clifford Geertz. Opis gęsty (fragmenty), H.-G. amer, Hermeneutyczny prymat pytania, w: Prawda i metoda, przeł. B. Baran, Warszawa 2004, s. 493 -515
2. Husserl, Filozofia jako ścisła nauka, przeł. W. Galewicz, Aletheia, Warszawa 1992 (fragmenty) lub inny tekst z fenomenologii

3. Laura Mulvey, Przyjemność wzrokowa a kino narracyjne – jak badać teksty kultury metodą psychoanalityczną?
4. Marks, Engels, Ideologia niemiecka (fragmenty) lub inny tekst pokazujący wykorzystanie marksizmu w humanistyce
5. Levi-Strauss, Struktura mitów.
6. Foucault, Słowa i rzeczy (fragmenty)
7. Hélène Cixous Śmiech Meduzy

Wykaz literatury podstawowej

- Deleuze, Guattari, *Wprowadzenie – Klucze*, w: *Tysiąc plateau*, Warszawa 2015, s. 3 – 30.
- Gadamer, *Hermeneutyczny prymat pytania*, w: *Prawda i metoda*, przeł. B. Baran, Warszawa 2004, s. 493 – 515.
- Heidegger. *Fenomenologia i teologia*, przeł. J. Tischner, w: *Znaki drogi*, Warszawa 1999, s. 45 – 71.
- Husserl, *Filozofia jako ścisła nauka*, przeł. W. Galewicz, Aletheia, Warszawa 1992 (fragmenty)
- J. Derrida, *Struktura, znak i gra w dyskursie nauk humanistycznych*, "Pamiętnik Literacki", z. 2 : 1986; lub J. Derrida, *Różnia*, w: Derrida, *Marginesy filozofii*, Warszawa 2002, s. 29 – 56.
- Łukasiewicz Jan, *O metodę w filozofii*, w: Łukasiewicz, *Logika i metafizyka: miscellanea*, red. J.J. Jadacki, Warszawa 1998. oraz Twardowski K., *O jasnym i niejasnym stylu filozoficznym*, w: K. Twardowski, *Wybrane pisma filozoficzne*, Warszawa 1965, s. 346–348.
- Rorty, *Filozofia bez zwierciadeł*, w: *Filozofia a zwierciadło kultury*, przeł. M Szczubińska, Warszawa 2013, s. 285 – 314.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Ankersmit Frank R., *Narracja, reprezentacja, doświadczenie. Studia z teorii historiografii*, Kraków 2004.
- Blumenberg H., *Rzeczywistości w których żyjemy*, Warszawa 1997
- Bocheński J. M., *Współczesne metody myślenia*, Poznań 1992
- Charmaz K., *Teoria ugruntowana. Praktyczny przewodnik po analizie jakościowej*, przeł. B. Komorowska, Warszawa 2017.
- Derrida J., *Dekonstruuje terrorizm* (w:) G. Borradori, *Filozofia w czasach terroru*, Warszawa 2008, 168-206.
- Dilthey W., *Budowa świata historycznego w naukach humanistycznych*, Gdańsk 2004.
- Domańska E., *Teoria wiedzy o przeszłości na tle współczesnej humanistyki*, Poznań 2010
- Domańska, E., „Zwrot performatywny” we współczesnej humanistyce, [w:] „teksty drugie”, nr 5, s.48-61
- Feyerabend P.K., *Przeciw metodzie*, Wrocław 1996.
- Foucault M., *Archeologia wiedzy*, Warszawa 1977.
- Fukuyama Francis, *Kres człowieka. Konsekwencje rewolucji biotechnologicznej*, Wydawnictwo „Znak”, Kraków 2004
- Gadamer H.G., *Prawda i metoda*, Kraków 1993.
- Geertz Clifford, *O gatunkach zmąconych*, [:] *Postmodernizm ...* s. 214-235
- Grobler A., *Metodologia nauk*, Kraków 2006
- Habermas J., *Filozoficzny dyskurs nowoczesności*, Kraków 2000, s. 9-33.
- Hayden White, *Znaczenie narracyjności dla przedstawienia rzeczywistości*, przeł. Marek Wilczyński, w: tegoż, *Poetyka pisarstwa historycznego*, pod red. E. Domańskiej i M. Wilczyńskiego,

Kraków 2000.

- Heller Agnes, *Nowoczesność z perspektywy ponowoczesnej* (w:) A. Heller, *Eseje o nowoczesności*, Toruń 2012.
- Heller Michał, *Filozofia nauki*, Kraków 1992
- Horgan John, *Koniec nauki czyli o granicach wiedzy u schyłku ery naukowej*, Warszawa 1999.
- Kamiński S., *Nauka i metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Lublin 1992
- Karpiński Jakub, *Wprowadzenie do metodologii nauk społecznych*, Warszawa 2006
- Kmita J., *Wykłady z logiki i metodologii nauk*, Warszawa 1977
- Kowalewski J., Piasek W., „Zwroty” badawcze w humanistyce. Konteksty poznawcze. Kulturowe i społeczno-instytucjonalne, Olsztyn 2010
- Kuhn Thomas S., *Struktura rewolucji naukowych*, Warszawa 1968
- Kuhn Thomas S., *Dwa bieguny. Tradycja i nowatorstwo w badaniach naukowych*, Warszawa 1985;
- Latour B., *Polityka natury. Nauki wkraczają do demokracji*, przeł. A. Czarnacka,
- Lechte J., *Panorama współczesnej humanistyki*, Warszawa 1999
- Losee J., *Wprowadzenie do filozofii nauki*, Warszawa 2001
- Lyotard Jean-Francois, *Kondycja ponowoczesna*, Warszawa 1997
- Markowski M.P., *Polityka wrażliwości. Wprowadzenie do humanistyki*, Universitas 2013
- *Metody badań jakościowych*, red. N.K. Denzin, Y.S. Lincoln, red. naukowa wyd. pol. K. Podemski, t. 1 i t. 2, PWN, Warszawa 2009
- Pawłowski T., *Tworzenie pojęć w naukach humanistycznych*, PWN Warszawa, 1986.
- Popper Karl, *Logika odkrycia naukowego*, Fundacja Aletheia, Warszawa 2002
- Sady W., *Spór o racjonalność naukową. Od Poincarégo do Laudana*, Toruń 2013
- Saint-Sernin Bertrand, *Rozum u schyłku XX wieku*, w: tegoż, *Rozum w XX wieku*, Gdańsk 2001 s. 281-312.
- Sokolowski R., *Wprowadzenie do fenomenologii*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012.
- Taylor Ch., *Nowoczesne imaginaria społeczne*, Kraków 2010
- Watkins J. 1992, *Wyjaśnianie historii*, Wrocław 1992.
- Wittgenstein Ludwik, *Dociekania Filozoficzne*, Warszawa 1953

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	

	Przygotowanie do egzaminu	20
	Ogółem bilans czasu pracy	80
	Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika	3